

Thông tin chung

Trai tai tằm ng (*tridacna*) là loài đ ng v t thân m m, hai m nh v , có giá tr cao u khíá c nh khác nhau. Chúng đ c s đ ng r ng rãi trong nuôi c nh và ch tác các s n ph m th công m ngh do có kích th c l n, màu s c khoang v đa đ ng, s c s . V sinh h c, Trai tai tằm ng có ngu n gen quý hi m, gi vai trò quan tr ng trong vi c cân b ng h sinh thái r n san hô.

Các nghiên c u khoa h c đã cho th y, Trai tai tằm ng ch phân b trên các r n san hô u vùng nhi t đ i và c n nhi t đ i thu c khu v c n Đ - Thái Bình D ng [5]. Chúng có m i quan h m t thi t v i qu n xã và các đ i u ki n sinh thái trong h sinh thái r n san hô. Nh ng thay đ i c a h sinh thái r n san hô s nh h ng tr c ti p đ n đ i s ng c a các loài Trai tai tằm ng [3], [4].

Vi t Nam, Trai tai tằm ng đ c tìm th y t i 8 đ o: Phú Qu c, Côn Đ o, Phú Quý, Hòn Cau, Hòn Mun, Nam Y t, Lý S n và Cù Lao Chàm. Ngo i tr loài Trai tai tằm ng vàng ngh (*Tridacna crocea*) còn khá phong phú V n qu c gia Côn Đ o, các đ o còn l i ngu n l i này còn khá th p [1].

Trong nhi u năm g n đây, ngu n l i Trai tai tằm ng đang b gi m sút nhanh chóng, m t s loài có nguy c b đe đ a tuy t ch ng do khai thác quá m c và thi u h p lý [1]. H u qu c a vi c này là nhi u loài đã đ c đ a vào Danh l c đ Vi t Nam nh loài Trai tai tằm ng kh ng l (*Tridacna gigas*), Trai tai tằm ng v y (*Tridacna squamosa*), Trai tai tằm ng l n (*Tridacna maxima*), ...vv. Đ c bi t 02 loài tr c đây có thông tin phân b u vùng bi n Vi t Nam là Trai tai tằm ng kh ng l và Trai tai nghé (*Hippopus hippopus*) không còn phát hi n trong các nghiên c u g n đây [1].

Hi n tr ng ngu n l i Trai tai tằm ng u Khu BTB Cù Lao Chàm

K t qu c c t kh o s t năm 2015 ã ghi nh n ð c 03 loài Trai tai tằm ng có m t Cù Lao Chàm g m: *Tridacna squamosa*, *Tridacna maxima* và *Tridacna crocea*. Chúng phân b t i h u h t vùng r n san hô có ð sâu t 1 mét ð n 8 mét n c, t p trung ch y u kho ng 3m ÷ 4m n c, hi m g p ð sâu trên 9 mét [2].

M t ð c các loài Trai tai tằm ng trung bình trên các m t c t kh o s t ð t 1,34 cá th /500m², không có ð u hi u tăng sau h n 12 năm th c hi n công tác b o t n bi n. ðây là m t ð thu c nhóm th p nh t trong 8 ð o có xu t hi n loài này i Vi t Nam. Các ð o có m t ð qu n xã Trai tai tằm ng cao nh Côn ð o (299,6 cá th /500m²), Nam Y t (10,6 cá th /500m²) [2].

Hình 1: Trai tai tằm ng n (*Tridacna maxima*) i Cù Lao Chàm Ng n nh: Nguy n Văn Vũ

Chi u dài các cá th Trai tai tẹt ng b t g p trong các đ t kh o sát t 60mm đ n 360mm, t n su t nhóm chi u dài chi m u th t kho ng 140mm đ n 260mm. Qu n đàn Trai tai tẹt ng có xu h ng gi m m nh s l ng nhóm kích th c trên 260mm và r t hi m g p kích th c chi u dài trên 300mm. K t qu nghiên c u năm 2015 đã cho th y, 95% s l ng cá th Trai tai tẹt ng Cù Lao Chàm có chi u dài nh h n kích th c cho phép khai thác trong t nhiên [2].

T ng tr l ng qu n th Trai tai tẹt ng t i Khu bảo tồn biển Cù Lao Chàm c tính còn kho ng 3.700 cá th , v i tr ng l ng g n 6.700 kg. Loài chi m u th là *Tridacna maxima* v i t l g n 75% t ng s l ng cá th c a qu n đàn [2].

Trong khi đó, k t qu nghiên c u cũng ch ra r ng t ng s n l ng khai thác các lo i Trai tai tẹt ng t i Khu BTB Cù Lao Chàm trong năm 2013 vào kho ng t 1.800 ÷ 2.500 cá th . 02 loài b khai thác nhi u nh t là *Tridacna maxima* và *Tridacna squamosa*. Chi m t l kho ng 65% so v i tr l ng còn l i năm 2015 [2].

Bên c nh vi c khai thác quá m c, Trai tai tẹt ng Cù Lao Chàm đang ch u nhi u tác đ ng khác liên quan đ n các y u t ô nhi m môi tr ng biển, đ c bi t là vi c l ng đ ng tr m tích c các khu v c quanh Cù Lao Chàm đã tác đ ng tr c ti p đ n kh năng sinh t n c a chúng. Trai tai tẹt ng không th sinh s ng đ c nh ng n i có đ đ c cao vì chúng c n ánh sáng đ t o c ng sinh (*zooxanthellae*) trên c th c a chúng quang h p, t ng h p các ch t dinh d ng nuôi chúng [4].

